

Roll No.

Total Pages : 6

11035/A

J-42/2041

QUESTIONED DOCUMENTS EXAMINATION-I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 15 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

1. What do you understand by questioned documents? Discuss their importance in forensic science.
2. What are Class Characteristics? Discuss the significance of Class Characteristics in handwriting examination.
3. Discuss the relative importance of letter formation, line quality, spacing and slant in handwriting examination.

11035/A/173/W

[P. T. O.

4. Write a detailed note on the standards for comparison of handwriting.

SECTION—B

5. Describe the techniques of examination of obliterations in a document.
6. Write an extended note on the working of a typewriter.
7. Describe the techniques of examination of overwriting in a document.
8. Discuss the importance and methods of examination of Charred Documents.

SECTION—C

9. Very briefly Explain/Describe the following :
 1. Natural variation
 2. Role of individual characteristics
 3. Influence of drugs on handwriting
 4. Alignment
 5. Precautions in handling charred documents

11035/A/173/W

2

6. Impact printers
7. Watermark
8. Embellishments
9. Use of ESDA in document examination
10. GEQD
11. Contribution of Albert Osborn to Questioned Document Study
12. Sequence of writing
13. Standards for handwriting comparison
14. Preliminary examination of questioned document
15. Uses of Video Spectral Comparator.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 15 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਅੱਖਰ ਨਿਰਮਾਣ, ਲਾਈਨ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਸਪੇਸਿੰਗ ਅਤੇ ਤਿਰਛੇਪਣ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਮਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—B

5. ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

6. ਇਕ ਟਾਈਪਰਾਈਟਰ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਅੱਖਰ 'ਤੇ ਅੱਖਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਝੁਲਸੇ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—C

9. ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ/ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ :
 1. ਕੁਦਰਤੀ ਤਬਦੀਲੀ
 2. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
 3. ਹੱਥ ਲਿਖਤ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
 4. ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਬੰਦੀ
 5. ਝੁਲਸੇ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿਚ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ
 6. ਇਮਪੈਕਟ ਪ੍ਰਿੰਟਰ
 7. ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਚਿੰਨ੍ਹ

8. ਸਜਾਵਟ
9. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿਚ ESDA ਦੀ ਵਰਤੋਂ
10. GEQD
11. ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਐਲਬਰਟ ਐਸਬੋਰਨ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ
12. ਲਿਖਣ ਦੀ ਤਰਤੀਬ
13. ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਮਿਆਰ
14. ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਨਿਰੀਖਣ
15. ਵੀਡੀਓ ਸਪੈਕਟਰਲ ਕੰਪਰੇਟਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ।